

Efterskoleophold efter serviceloven m.v. til unge med nedsat funktionsevne

af konsulent Erik Jappe

Der findes en række forskellige muligheder for at få hjælp til at få en ung på efterskole, hvis forældrene og andre finder, at den unge har behov for sådant et ophold. I denne udgave af praksisnyt vil de forskellige muligheder blive om-
talt. Se evt. også denne [pjece](#) fra Efterskoleforeningen.

Støtte efter folkeskoleloven

Hvis et barn har særlige undervisningsmæssige behov, kan en kommune efter [folkeskolelovens](#) § 20 og § 22 med forældrenes samtykke henvise barnet til et efterskoleophold, f.eks. hvis kommunen ikke har et egnet undervisningstilbud. Det er kommunen, der afholder udgiften til efterskoleopholdet i en sådan situation. Efter DUKH's erfaringer fra de sager, som vi ser, sker det dog relativt sjældent i praksis.

Afgrænsning: Folkeskolelov - servicelov

Når den unge "kun" har faglige/undervisningsmæssige problemer, er den unge ikke omfattet af personkredsen i servicelovens § 52, stk. 1 og § 52 a (se principafgørelse [SM O-26-99](#)).

Støtte efter servicelovens § 52 a

Kommunen kan træffe afgørelse om at yde økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaveren efter [servicelovens](#) § 52 a, når det må anses for at være af *væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte*. Bestemmelsen omfatter også unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Efter § 52 a, stk. 1, nr. 1 kan der bl.a. ydes hjælp til betaling af et efterskoleophold.

Bemærk, at der ved støtte efter § 52 a

- ikke kræves udarbejdet en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50,
- ikke kræves udarbejdelse af handleplan efter servicelovens § 140,
- kun kan ydes hjælp til efterskoleophold m.v. efter § 52 a, stk. 1, nr. 1, når forældremyndighedsindehaveren ikke selv har tilstrækkelige midler til det (§ 52 a, stk. 2).

Vedrørende den økonomiske vurdering, der skal ske efter § 52 a, stk. 2, står der i [børn og unge-vejledningen](#):

"Det afgørende for bedømmelsen af trangen vil være, om udgiften vil bringe et i øvrigt rimeligt budget ud af balance, men det er i øvrigt op til kommunen at fastlægge, hvordan beregningen skal foretages. Hvis familiens økonomi er meget anstrengt, kan der også ydes hjælp til mindre udgifter."

Kan en kommune give afslag på økonomisk støtte til efterskoleophold efter § 52 a alene på baggrund af de økonomi-

ske oplysninger, når det står klart, at forældremyndighedsindehaveren ikke er i trang? Dette spørgsmål har Juridisk hotline givet et vejledende [svar](#) på d. 17.6.2015. Fra svaret:

"Det kan ikke udelukkes, at kommunen kan give afslag på økonomisk støtte, allerede fordi det økonomiske krav ikke er opfyldt. Dette gælder dog alene de situationer, hvor det klart må antages, at barnet/den unge ikke har et særligt behov for støtte."

Støtte efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7

Kommunen skal efter § 52, stk. 1 træffe afgørelse om foranstaltninger (f.eks. anbringelse uden for hjemmet), når det må anses for at være af *væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte*. En anbringelse kan eksempelvis ske på en efterskole. Bemærk følgende forhold:

- Afgørelsen træffes som udgangspunkt med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.
- En afgørelse om anbringelse kræver samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.
- Støtten kan kun iværksættes efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse (§ 50-undersøgelse).
- Der kræves udarbejdelse af handleplan jf. § 140.

Afgrænsning mellem § 52 a og § 52, stk. 3, nr. 7

Hvis der er grundlag for at anbringe en ung efter § 52, stk. 3, nr. 7, fordi den unges behov tilsiger det, kan der ikke ydes støtte efter § 52 a, stk. 1, nr. 1 til et efterskoleophold. I pkt. 366 i [børn og unge-vejledningen](#) er det anført:

"Afgrænsningen må bero på, om der er behov for den opfølgning og hertil hørende beslutningskompetence for kommunen, som følger af en afgørelse om anbringelse. Bestemmelserne er udtryk for et ønske om at forbeholde anbringelsesbegrebet for de situationer, hvor der er behov for de kommunale forpligtelser, som følger af en anbringelse."

Støtte efter servicelovens § 41

Kan der bevilges hjælp til et efterskoleophold efter servicelovens § 41 om merudgiftsydelse? Dette spørgsmål har Juridisk hotline (JH) givet et vejledende [svar](#) på d. 9.3.2016:

"Ja, efter en konkret vurdering, hvis hjælpen ikke kan bevilges efter andre bestemmelser i serviceloven eller efter anden lovgivning."

Det fremgår i øvrigt af svaret, at

- det er JH's umiddelbare opfattelse, at det ikke er en sædvanlig aktivitet, at en ung går på efterskole,

- der kan derfor som udgangspunkt ikke dækkes merudgifter hertil, idet udgifter i forbindelse med efterskoleophold ikke kan anses for udgifter knyttet til sædvanlig livsførelse,
- merudgifter i forbindelse med efterskoleophold derfor ikke er nødvendige merudgifter,
- det dog ikke kan udelukkes, at det i konkrete tilfælde kan være særligt begrundet primært i andre forhold end rent undervisningsmæssige forhold, at den unge kommer på efterskole,
- i det omfang udgifterne ikke dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser, herunder § 52 a, vil alle udgifterne i forbindelse med opholdet, med fradrag for eventuelle besparelser, i så fald være merudgifter, der kan dækkes efter § 41.

I DUKH har vi kun set et enkelt eksempel på et efterskoleophold bevilget efter § 41.

Støtte til 11. skoleår efter § 52 a, stk. 1, nr. 1

Kan der ydes økonomiske støtte til et 11. skoleår og evt. et 12. skoleår på efterskole efter servicelovens § 52 a, stk. 1, nr. 1? Ja, det kan der godt, fremgår det af [principafgørelse 66-14](#), når betingelserne i § 52 a i øvrigt er opfyldt. Det fremgår bl.a. af afgørelsen, at

- den unge var middelsvært mentalt retarderet og led af en ADHD-problematik, som medførte store problemer med at indgå i sociale relationer, hvorfor der krævedes social støtte for, at den unge kunne lykkes i sociale situationer,
- vurderingen af, om den unge har et særligt behov for støtte, sker uafhængigt af, om den unge har gennemført folkeskolens grunduddannelse og uafhængigt af, om den unge må anses for at være i den undervisningspligtige alder,
- kommunen ikke kan give afslag på økonomisk støtte til et efterskoleophold med den begrundelse, at reglerne i serviceloven ikke kan anvendes til at støtte et 11. eller 12. skoleår,
- kommunen skal foretage en konkret og individuel vurdering af den unges særlige behov for støtte og kan ikke alene henvise til kommunens serviceniveau.

Støtteforanstaltninger under efterskoleophold

Hvis betingelserne for særlig støtte efter servicelovens børn og unge-regler er opfyldt, kan der ydes støtte til f.eks. en fast kontaktperson eller anden støtte efter § 52, stk. 3.

Personlig hjælp og pleje under efterskoleophold

Efter servicelovens § 83 kan der ydes hjælp til bl.a. praktisk og personlig hjælp i hjemmet. Ankestyrelsen har i [principafgørelse 79-10](#) fastslået, at hjælp efter § 83 også kan ydes under et efterskoleophold - også uden for opholdskommunen. Det fremgår således af afgørelsen, at

- en person, som opholder sig midlertidigt uden for opholdskommunen ([retssikkerhedslovens](#) § 9 b), har ret til personlig og praktisk hjælp i den kommune, hvor personen midlertidigt opholder sig, når personen forud for det midlertidige ophold har fået eller ville

kunne få personlig og praktisk hjælp i opholdskommunen.

- kommunen skulle foretage en vurdering af drengens behov for hjælp i hjemmet og træffe afgørelse om omfanget af hjælpen,
- afgørelsen skulle træffes på baggrund af, at sønnens familie i vidt omfang havde ydet den nødvendige hjælp, og at denne hjælp ellers skulle have været ydet af kommunen,
- Ankestyrelsen lagde til grund, at drengen som følge af sin muskelsvindslidelse havde behov for omfattende personlig og praktisk hjælp udenfor undervisningstimerne under et ophold på efterskolen,
- Ankestyrelsen lagde endvidere til grund, at drengen måtte anses for at være bosiddende i sin hjemkommune under ophold på efterskolen,
- Ankestyrelsen bemærkede, at det ikke var afgørende for retten til hjælp, om drengen havde et individuelt behov for at komme på efterskole.

Hvis der ansøges om støtte efter tilmelding

Kan der ydes støtte til efterskoleophold fra ansøgningstidspunktet, hvis den unge er tilmeldt efterskolen før indgivelse af ansøgning om støtte? Ja, det kan der godt, fremgår det af et vejledende [svar](#) fra Juridisk hotline af d. 3.6.2016:

"Hvis der ansøges om hjælp til efterskole, efter at skoleåret er påbegyndt, er det ... vores umiddelbare opfattelse, at der kan ydes hjælp fra ansøgningstidspunktet, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt."

Transportudgifter til efterskole

Kan transportudgifter til kørsel frem og tilbage til efterskole være nødvendige merudgifter, der kan dækkes efter servicelovens § 41 i en situation, hvor forældrene selv har besluttet, at den unge skal på efterskole og selv betaler udgiften hertil? Juridisk hotline har i et vejledende [svar](#) af d. 23.6.2016 forholdt sig til spørgsmålet:

"Selv om det ikke er ualmindeligt, at unge er på efterskole, er det vores umiddelbare opfattelse, at det ikke kan anses for at være en sædvanlig aktivitet. Det er derfor også vores umiddelbare opfattelse, at merudgifter knyttet til et efterskoleophold, herunder transportudgifter, som udgangspunkt ikke kan betragtes som nødvendige merudgifter. Vi bemærker dog, at der kan være særlige forhold med tilknytning til funktionsnedsættelsen, som kan nødvendiggøre et efterskoleophold. I så fald vil alle nødvendige udgifter, der er forbundet med efterskoleopholdet, være merudgifter."

Den unge bliver 18 år under efterskoleopholdet

Hvis den unge er henvist af kommunen efter [folkeskoleloven](#), gælder denne lovs § 20, stk. 6, hvoraf fremgår, at elever, som i løbet af skoleåret fylder 18 år, har ret til at fortsætte skolegangen i resten af skoleåret.

Hvis den unge er anbragt efter § 52, stk. 3, nr. 7, vil anbringelsen på efterskolen kunne videreføres efter servicelovens § 76, stk. 3, nr. 1 (efterværn).

Læs evt. mere på Efterskoleforeningens [hjemmeside](#) for elever, der fylder 18 år under et efterskoleophold.

Øversigt: Muligheder for støtte til efterskoleophold

M 1: Barnet har ingen særlige behov - borgeren foranstalter selv efterskoleopholdet og søger om elevstøtte og evt. individuel supplerende støtte

Lovgrundlag:	Lov om efterskoler og frie fagskoler
Egenbetaling:	Egenbetaling: Det beløb, der skal betales, når man fra skolepengene (ugepris, indmeldelsesgebyr, evt. ekstra-udgifter til rejser eller tøj) har fratrukket elevstøtte fra staten. Det ligger typisk på mellem 60.000 kr. og 70.000 kr. om året.
Økonomisk støtte:	Elevstøtte fra staten efter lovens § 30 + evt. kom. støtte lovens § 29 a + evt. individuel supplerende støtte fra efterskolen efter lovens § 37 . Læs mere om støttemulighederne her .
Befordring, tøj m.v.:	Afholdes af forældrene.
Børneydelser:	Børneydelser opretholdes - se Lov om børne- og unge-ydelse § 2 + Børnetilskudslovens § 5 .

M 2: Barnet har særlige undervisningsmæssige behov - kommunen henviser til efterskoleopholdet, f.eks. fordi kommunen ikke har et egnet undervisningstilbud

Lovgrundlag:	Folkeskolelovens § 20 og § 22 .
Egenbetaling:	Ingen egenbetaling – kommunen afholder alle undervisningsmæssige udgifter og opholdsudgifter efter reglerne i efterskolelovens § 29 a .
Befordring, lomme- penge, tøj m.v.:	Afholdes af forældrene som udgangspunkt. Hvis den unge er omfattet af servicelovens § 41 (merudgiftsydelse), er der mulighed for at søge om hjælp til merudgift til f.eks. befordring. En ung på efterskole har her fortsat ophold i eget hjem i forhold til § 41 (se pkt. 170 i BU-vejledningen).
Børneydelser:	Børneydelser opretholdes - se Lov om børne- og unge-ydelse § 2 + Børnetilskudslovens § 5 .
Specialpædagogisk støtte:	Efterskolelovens § 25 – læs mere om ansøgning m.v. her , hvor reglerne om SPS omtales.
Afgrænsning:	Når den unge "kun" har faglige/uv-mæssige problemer, er den unge ikke omfattet af personkredsen i servicelovens § 52, stk. 1 og § 52 a (SM O-26-99).

M 3: Barnet har visse sociale behov - kommunen finder betingelserne i servicelovens § 52 a for opfyldte

Lovgrundlag:	Servicelovens § 52 a, stk. 1, nr. 1 og stk. 2 – se evt. også pkt. 366 i BU-vejledningen - kræver ikke handleplan eller personundersøgelse.
Egenbetaling:	Evt. delvis egenbetaling – støtten er transbestemt - se evt. også pkt. 369 i BU-vejledningen .
Befordring, tøj m.v.:	Hjælp hertil afhænger af den konkrete og individuelle vurdering.
Børneydelser:	Børneydelser opretholdes måske - se Lov om børne- og unge-ydelse § 2 + Børnetilskudslovens § 5 . Vurdering: Om den unge forsørges for offentlige midler. Se f.eks. B-1-96 og børnetilskudsvejledningens pkt. 8 og 9 .
Social støtte i fritiden:	Bevilges af hjemkommunen efter reglerne i servicelovens § 52 – f.eks. fast kontaktperson – kræver børnefaglig undersøgelse efter lovens § 50.
Personundersøgelse og handleplan:	Fra L 178 (09/10) om § 52 a: "... konsekvensen er alene, at der fremover kan træffes afgørelse om disse foranstaltninger uden en forudgående børnefaglig undersøgelse efter lovens § 50 og udarbejdelse af handleplan efter lovens § 140."
Afgrænsning:	Pkt. 366 i BU-vejledningen : "Afgrensningen må bero på, om der er behov for den opfølgning og hertil hørende beslutningskompetence for kommunen, som følger af en afgørelse om anbringelse."

M 4: Barnet har sociale problemer m.v. - kommunen anvender anbringelsesbestemmelsen i servicelovens

Lovgrundlag:	Servicelovens § 52, stk. 1, nr. 7, jf. § 66 - se evt. også pkt. 521 i BU-vejledningen
Egenbetaling:	Kommunen betaler for opholdet. Forældrene kan sættes i egenbetaling efter reglerne i Bekendtgørelse om betaling for ophold i anbringelsessteder for børn og unge under 18 år samt for døgnophold og udslusningsophold for unge i alderen 18 til og med 22 år .
Befordring, kostpenge, lommepenge, tøj m.v.:	Der ydes hjælp til disse udgifter efter de vejledende regler fra KL . Evt. merudgifter som følge af handicap indregnes. Der kan ikke bevilges merudgiftsydelse efter servicelovens § 41 , da den unge ikke har ophold i eget hjem.
Børneydelser:	Alle børneydelser inddrages.

M 5: Barnet opfylder betingelserne i servicelovens § 41

Lovgrundlag:	Servicelovens § 41
Egenbetaling:	Kommunen betaler for opholdet.
Befordring, kost- og lommepenge, tøj mv	Der ydes hjælp til disse udgifter. Der kan bevilges merudgiftsydelse efter servicelovens § 41 , da den unge har ophold i eget hjem jf. merudgiftsvejledningen : pkt. 168
Børneydelser:	Børneydelser opretholdes måske - se Lov om børne- og unge-ydelse § 2 + Børnetilskudslovens § 5 . Vurdering: Om den unge forsørges for offentlige midler.